

ПРОКУРАТУРАТА В РУМЪНИЯ: СЪСТОЯНИЕ И ПРЕДСТОЯЩИ РЕФОРМИ

Моника Отава⁴³

Румъния полага все повече усилия, свързани с интеграцията на страната в Европейския съюз. Част от тези усилия са насочени към хармонизирането на румънското законодателство с това на Европейския съюз. В процеса на присъединяване румънското правителство отдава специално внимание на реформата в съдебната власт.

В Конституцията на Румъния прокуратурата е уредена в главата, посветена на съдебната власт. Ролята на прокуратурата е да представлява обществен интерес и да защитава върховенството на закона и правата и свободите на гражданите. Прокуратурата осъществява своята дейност чрез отделните прокурори, които според закона са организирани в прокуратури. Прокуратурите са изградени към съдилищата и тяхната основна задача съгласно закона е да ръководят и контролират провеждането на разследването по наказателни дела.

Дейността на прокуратурата в Румъния се основава на принципите на законност, безпристрастност и йерархичен контрол. Тези принципи са закрепени както в румънската Конституция, така и в Закона за организацията на съдебната власт.

През 2003 г. Конституцията на Румъния беше променена въз основа на резултатите от проведен референдум, а през 2004 г. бяха приети Законът за организацията на съдебната власт, Законът за статута на магистратите и Законът за правната взаимопомощ.

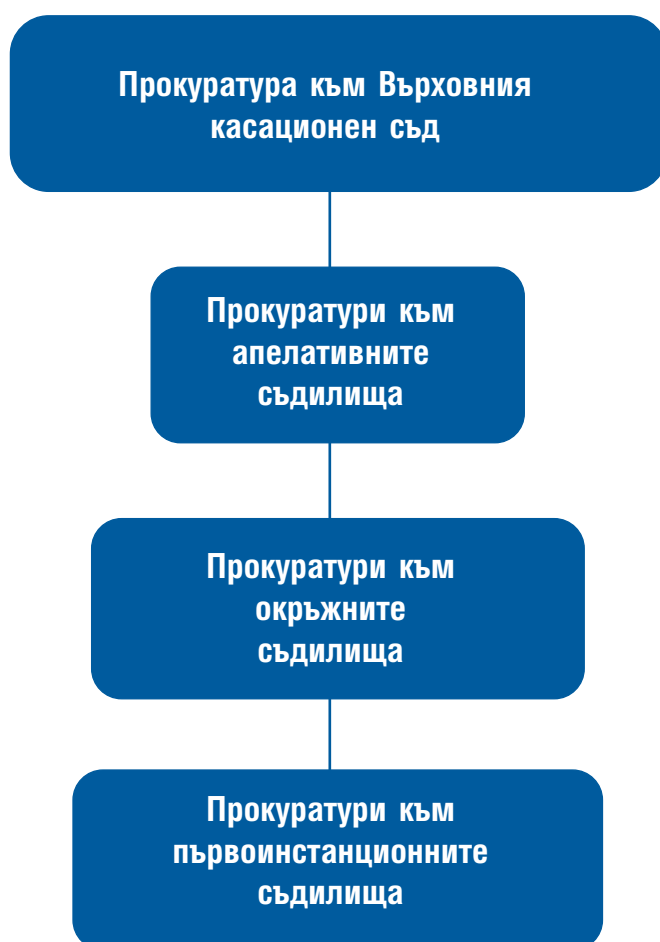
Според Конституцията прокуратурите в Румъния са независими в техните взаимоотношения със съдилищата и другите държавни органи.

Задълженията на прокуратурата са определени в Закона за организацията на съдебната власт. Най-важните от тях са провеждането на разследване, участие в процедурите по алтернативно решаване на спорове, осъществяване на ръководство и контрол по отношение на следствените действия, извършвани от полицията, участие в съдебното производство и т.н.

Структурата на прокуратурата в Румъния е пирамидална, с различни правомощия за съответните равнища. На върха на йерархията е Прокуратурата към Върховния касационен съд. Следващите равнища са 15 прокуратури към апелативните съдилища, 41 прокуратури към окръжните съдилища и 177 първоинстанционни прокуратури към първоинстанционните съдилища.

⁴³ Моника Отава е прокурор в Отдела за международно сътрудничество, европейска интеграция, обществена информация и връзки с медиите на Прокуратурата към Върховния касационен съд на Република Румъния. Притежава диплома по право от университета в Букурещ, дипломира се с най-висок успех в Националния магистратски институт в Букурещ и е завършила Националното магистратско училище в Париж.

Структура на прокуратурата

В рамките на институционалната реформа в Румъния една от основните мерки беше създаването на структури за противодействие на организираната престъпност, корупцията и тероризма към прокуратурата, полицията и други държавни органи.

През 2002 г. беше създадена Национална прокуратура за борба с корупцията. Това е специализирана прокуратура, която отговаря за разследването на престъпления, свързани с корупция. Тя е независимо звено, в което работят многофункционални екипи от професионалисти.

През ноември 2004 г. беше създадена Дирекция за разследване на организирана престъпност и тероризъм. Това е дирекция към Главната прокуратура и е на пряко подчинение на главния прокурор на Румъния. В нея има специализирани служби по различните видове престъпления, свързани с организираната престъпност – финансови престъпления, трафик на наркотици, трафик на хора, компютърни престъпления и др. В тази дирекция работят прокурори и други специалисти като финансисти, митнически специалисти, банкови специалисти, специалисти по информационни технологии и т.н. Съвместната работа на такива професионалисти в рамките на една институция повишава ефективността в противодействието на тези видове престъпления.

В рамките на Прокуратурата към Върховния касационен съд бяха създадени нови звена. Това са Бюрото за защита на правото на интелектуална собственост, Отделът за престъпления, извършени от непълнолетни, и Независимата служба за противодействие на трансграничната престъпност, която се занимава с обработването на информация във връзка с тежки икономически, финансови и банкови престъпления.

В Румъния бяха въведени и нови средства за разследване. Това стана с приетия през 2000 г. специален закон, предназначен за противодействие на корупцията, както и с приемането на новите закони за противодействие на трафика на хора, изпирането на пари и организираната престъпност. Тези специални средства за разследване са свързани с наблюдаването на банкови сметки, прихващането на комуникации, достъпа до информационни системи, използване на агенти под прикритие и др. Всички тези средства са уредени в новия Наказателно-процесуален кодекс, който бе приет през 2003 г.

В Румъния има специален закон за защита на свидетелите, жертвите на престъпления и експертите по наказателни дела. Приет беше нов Закон за правната взаимопомощ, свързан с въвеждането на Европейската заповед за задържане. Усъвършенстван беше и Наказателно-процесуалният кодекс. В резултат на промените само съдия вече може да постановява задържане.

Следващите стъпки са свързани с изпълнението на новата Стратегия за противодействие на организираната престъпност, която беше приета през декември 2004 г. Страната полага усилия и за укрепване на международното сътрудничество. В тази връзка предстои подписването на споразумение с Eurojust, а в Главната прокуратура вече е създадено звено за връзка с тази система.